

TILVÆKST Salgsafgrøder, nr. 13, 1. juni 2018

Indhold

- **MARK**
- Aktuelt i marken
- Sortsvalg
- **VANDING**
- Vandbalance

MARK

Aktuelt i marken

Af planterådgiver Marie Uth

Det tørre vejr fortsætter. Det sydligste af SAGROs område fik en god regnbyge tirsdag, men generelt har det været endnu en tør uge.

Ud over tørkestress ser vi næringsstofmangel i vårsæd. Omsætningen af næringsstoffer er langsom i tør jord og eftergødsning er ikke mulig, hvis der ikke er vand til at opløse gødningen.

Billede 1 Mangel på kvælstof, svovl og mangan i vårsæd (Foto: Michael Fleng, SAGRO).

Svampe i vintersæd

Hvede: Den aktuelle situation i hvede er meget usædvanlig. Forekomsten af septoria-smitte er meget begrænset, og vi ser kun gulrust og hvedebladplet i enkelte marker. Hveden er ved at skride igennem de fleste steder.

Hvis du ikke har svampebehandlet din hvede efter fanebladet er kommet frem, anbefaler vi at gøre det nu, hvis:

- der har været fire nedbørsdage i løbet af de seneste 14 dage (en vanding tæller som 0,5 nedbørsdage)

eller

- sorten er gulrustmodtagelig (dvs. Kalmar eller Benchmark)

Hvis dette ikke er tilfældet, anbefaler vi at vente med svampebehandling.

En behandling nu vil formentlig være tilstrækkelig til at beskytte hveden indtil høst. Der kan være sene angreb af brunrust, som kræver behandling, men det er typisk kun et problem i hvede-tætte områder.

Til bekæmpelse er det vigtigt at vælge en løsning med rust-effekt. Se løsningsforslag i tabel 1. I sorten Sheriff kan dosis reduceres lidt. Hvis du har gamle midler som Rubric, Maredo eller lignende, kan de også bruges som blandingspartnere til nogle af de nævnte midler.

Tabel 1 Løsningsforslag til aksbeskyttelse i vinterhvede.

Løsning	Sygdomme	Middel	Dosis l/ha	Vejl. Pris kr./ha
4a	Septoria, gulrust, hvedebladplet, (samt aksfusarium, hvis anvendt ved afsluttende skridning)	Propulse + Comet Pro	0,4 + 0,2	242
4b		Propulse + Orius	0,4 + 0,25	214
5	Septoria, gulrust	Bell + Comet Pro	0,4-0,5 + 0,2	254-300
6	Septoria, gulrust	Viverda + Ultimate S	0,45-0,75 + 0,45-0,75	228-377
7	Septoria, gulrust, (meldug)	Bell + Prosaro	0,3-0,4 + 0,15-0,25	189-269

Rug: Rugen er i skrivende stund i blomstring, og du kan være heldig og se den dræ i disse dage. Der er fortsat meget få tilfælde af brunrust, så der er ingen rugmarker med akut behov for svampebekæmpelse. Det er nu du skal tage stilling til, om du vil foretage en svampebehandling i rug, eller om du helt vil undlade det i år.

I de gode marker, hvor du står med et godt potentiale, kan det være en god idé at foretage en forsikringsprøjtning med et billigt middel. Brunrust kan udvikle sig hurtigt, og den kan forvolde betydelig skade sidst i vækstperioden. Bemærk at flere af de relevante svampemidler er tæt på at overskride sprøjtefristen. Orius/Folicur Xpert/Prosaro kan anvendes frem til at kernerne når halv størrelse, og indholdet er vandagtigt. Vi forventer at disse midler lovligt kan anvendes til og med næste uge. Hvis du har gamle midler stående, så sørg for at få rester brugt nu. F.eks. er det oplagt at anvende Rubric eller Maredo til brunrust-bekæmpelse. Se løsningsforslag i tabel 2.

I marker, som er præget af tørke eller er udfordret på anden vis, kan du overveje om det er værd at ofre mere, eller om du skal undlade at behandle yderligere.

Tabel 2 Løsningsforslag til bekæmpelse af brunrust i rug.

Middel	Dosis (l/ha)	Seneste stadie	Vejl. pris (kr./ha)
Orius	0,5	St. 69 (afsluttende blomstring)	88
Folicur Xpert	0,35	St. 69 (afsluttende blomstring)	105
Prosaro	0,35	St. 69 (afsluttende blomstring)	121
Rubric/Maredo	0,35	St. 65 (blomstring halvvejs)	130
Bell	0,5	35 dage før høst	228

Vinterbyg: Svampetrykket i vinterbyg er fortsat relativt lav. Der er dog forekomst af bygrust og skoldplet i en stor del af markerne. De fleste marker er behandlet én gang omkring begyndende skridning, og vi forventer generelt ikke, at der er yderligere behov for svampebekæmpelse.

Hvis du ønsker at svampebehandle vinterbyg nu, skal du være opmærksom på, at sprøjtefristen er overskredet for nogle midlers vedkommende. F.eks. kan der ikke længere anvendes Prosaro og Propulse. Orius må anvendes frem til at kernerne når halv størrelse, og indholdet er vandagtigt. Dette stadie er også overskredet i de første marker.

Se løsningsforslag i TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 8.

Hvedegalmyg

Hvedegalmyg flyver relativt tidligt i år, og myggene trives i varmt vejr ("grill-vejr"). Bekæmpelse kan derfor være relevant.

Bekæmpelse udføres normalt frem til begyndende blomstring, hvis der er stor forekomst af galmyg. Pt. er skadetærsklen overskredet på 1/3 af lokaliteterne (vurderet ud fra optælling i fælder). Der er således tidligere og kraftigere angreb end normalt. I risiko-marker anbefaler vi derfor at medtage insektmiddel sammen med svampebekæmpelse på akset. Risiko-marker vil sige flerårshvede og hvede i "hvede-tætte" områder, hvor der samtidig er modtagelige sorter. Sorterne Sheriff, Kalmar og KWS Cleveland er resistente.

Til bekæmpelse kan anvendes 0,15-0,2 kg/ha Karate eller 0,1-0,15 l Mavrik Vita/2F.

Svampe og vækstregulering i vårsæd

Svampetrykket i vårsæd er fortsat relativt lavt. Vårbyggen er tæt på at skride igennem på de tidligt såede marker. Der er meget stor forskel på udviklingstrinnet fra mark til mark.

Som beskrevet i sidste nummer af TILVÆKST Salgsafgrøder anbefaler vi i vårbyg én svampesprøjtning omkring begyndende skridning.

Udover bekæmpelse af svampe, beskytter en svampebekæmpelse også i nogen grad mod nedknækning. Ofte er det en god idé at medtage 0,2 l/ha Cerone sammen med svampesprøjtningen, for at beskytte yderligere mod nedknækning, men i år er det risikabelt at bruge vækstreguleringsmidler pga. varme temperaturer og betydelig tørkestress. Det er svært at vande afgrøderne tilstrækkelig op med den nuværende høje fordampning.

Som udgangspunkt kan vi ikke anbefale vækstregulering i vårsæd i øjeblikket. Cerone og Terpal giver størst risiko for udbytтетab. Moddus M og tilsvarende midler er mere skånsomme i varmt vejr, og brug af disse er beskrevet i sidste nummer af TILVÆKST Salgsafgrøder.

Skadedyr i korn

Der er fortsat aktivitet af skadedyr. Kornbladbillens larve breder sig meget i øjeblikket, og i en række vårsædsmarker har der været behov for bekæmpelse af kornbladbillens larve. Når der vandes bliver en stor del af larverne dog skyllet af, så jævnlige vandinger kan være tilstrækkelig bekæmpelse.

Skadetærskel for bekæmpelse af kornbladbillens larve i vårsæd:

- 0,5-1 larve pr. strå frem til fuld gennemskridning

Skadetærsklen for bekæmpelse af bladlus i korn er:

- 40 % angrebne strå, såfremt der ikke er behov for svampebekæmpelse
- 25 % angrebne strå, såfremt der samtidig er behov for svampebekæmpelse

Du kan se løsningsforslag i sidste nummer af TILVÆKST Salgsafgrøder.

Billede 2 Kornbladbillens larve i havre (Foto: Marie Uth, SAGRO).

Opfølgning på ukrudt i vårsæd

I år er der mange steder behov for at følge op på ukrudtsbekæmpelsen. Vi ser især at hvidmelet gåsefod og snerlepileurt trives i åbne områder af marken.

Når du vælger middel, skal du være opmærksom på sprøjtefrist for de forskellige midler. Se løsningsforslag i tabel 3. Løsninger til rod ukrudt er beskrevet i TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 10.

Tabel 3 Løsningsforslag til opfølgende ukrudtsbekæmpelse i vårsæd. Alle midler kan blandes med svampemidler og skadedyrsmidler.

Ukrudsarter	Middel	Dosis (l/ha)	Vejl. pris (kr./ha)	Godkendelse
Snerlepileurt, hvidmelet gåsefod, Kamille, kornblomst, burrener, m.fl.	Mustang Forte	0,3	49	Senest st. 32. Vær opmærksom på restriktioner på etiketten i fht. halm, biogasanlæg og efterfølgende afgrøde*
Burrener, snelepileurt, hvidmelet gåsefod, m.fl.	Pixaro	0,15	66	Senest st. 45. Ikke i havre.
Burrener, snelepileurt, hvidmelet gåsefod, kamille, kornblomst, jordrøg, m.fl.	Zypar	0,4	87	Senest st. 45. Ikke i havre.
Burrener, snelepileurt, m.fl.	Starane XL	0,4	76	Senest st. 45 i vårbyg og vårhvede. Senest st. 39 i havre.
Burrener, snelepileurt, kamille, m.fl.	Primus XL	0,4	92	Senest st. 39.

*Læs i TILVÆKST Salgsafgrøder nr. 7

Svampe i hestebønner

De første hestebønner er i blomst, og der skal dermed holdes øje med chokoladeplet og hestebønnebladplet. Fra begyndende blomstring er bekæmpelse relevant, hvis der er fundet angreb. En løsning kan f.eks. være 0,25 l/ha Signum + 0,25 l/ha Amistar.

Billede 3 Hestebønner i blomst fotograferet den 29. maj (Foto: Jens Nygaard Olesen, SAGRO).

Sortsvalg

Af planterådgiver Marie Uth

I det følgende gennemgås sortsvalg i vintersædsarterne. For hver afgrøde finder du to sortslister med forskellige værdiparametre. Bemærk at forholdstallet for udbytte fremgår af begge lister for at gøre dem mere overskuelige.

Som noget nyt har SEGES udarbejdet et indeks for foderværdi, hvilket gør det muligt at sammenligne sorter, som er analyseret i forskellige år. Foderværdien er medtaget for kornarterne.

Vinterraps

Der er rigtig mange rapssorter på markedet, og ofte er det nuancer, der adskiller sorterne. Gå efter en sort med et stabilt højt udbytte, højt olieindhold og god resistens. Bemærk også, om sorterne anbefales til tidlig eller sen såning. Sorternes potentiale udnyttes bedst ved at følge såtids-anbefalingen.

Blandt vinterrapssorterne ligger linjesorterne Butterfly og Django i top, når det gælder udbytte med et forholdstal på hhv. 110 og 107. De har begge et stabilt udbytte og et middel olieindhold. Det er lave sorter, og de egner sig til tidlig såning. Linjesorter er typisk også billigere i indkøb.

Blandt hybriderne er Smaragd højdespringer med forholdstal 108. Det er en lovende sort, som stadig er ny på markedet.

Nummersorten V3160L ser også spændende ud med et meget højt olieindhold. Den dyrkes udelukkende på kontrakt med DLG.

Billede 4 Linjesorten Butterfly fotograferet 28. maj (Foto: Per Skodborg Nielsen).

Vinterhvede

Hvede-markedet domineres af Benchmark, Sheriff, Torp og Kalmar. Det er fortsat fire gode sorter mht. udbytte. Sheriff er efterhånden meget udbredt, og det er fuldt berettiget, da det er en rigtig sund sort. De tre øvrige sorter har alle en relativ høj modtagelighed for svampe.

Der er også et betydeligt fremavlsareal af de to nye sorter Informer fra Nordic Seed og Graham fra Syngenta. Informer har kun været med i forsøgene i 2 år, hvor den til gengæld har været med i toppen med et højt udbytte. Da den samtidig har en sygdomsmodtagelighed på højde med eller bedre end Sheriff, er det en yderst interessant sort, som bliver spændende at følge fremadrettet.

Graham har været med i flere år, og den ligger med et stabilt udbytte med forholdstal 102 i gennemsnit over de sidste tre år. Den ligger på et middelniveau i sundhed.

Rug

KWS Binntto er en stor sort på markedet med et meget højt og stabilt udbytte svarende til forholdstal 107 som gennemsnit over de sidste tre år. Den er et oplagt valg til den nye sæson. Den nye sort KWS Serafino havde det højeste udbytte i forsøgene i 2017, og det er en meget lovende ny sort. Blandt de afprøvede sorter er den bedst både med hensyn til udbytte, sygdomsmodtagelighed og stråstyrke. Vi har endnu kun resultater fra ét års forsøg, men det bliver spændende at følge sorten fremover.

KWS Livado er stadig en god og sund sort, men ligger 4 udbytte-enheder under Binntto. SU-sorterne Performer og Coosani har haft skuffende udbytter i 2017. Det gennemsnitlige udbytte-forholdstal af alle landsforsøgene i 2017 var hhv. 98 og 96, og i vores lokale forsøg i Vemb var udbyttet også lavt i begge sorter. Det er overraskende, da SU-sorterne indtil 2017 har været på niveau med KWS-sorterne.

Vinterbyg

Vinterbygssorten med det største fremavlsareal er KWS Meridian, som er en seksradet type, der er værdsat blandt mange landmænd. KWS Kosmos er en nyere sort, som ligner Meridian rigtig meget.

Den næststørste sort vurderet ud fra fremavlsareal er Hejmdal, der er to-radet. Det er en sund sort, som desværre har skuffet lidt udbyttmæssigt i 2017. De to-radede sorter Neptun og KWS Orwell har i 2017 opnået det højeste udbytte blandt de to-radede sorter.

Blandt hybriderne har der været løbende udskiftning. De fem sorter på markedet har kun været med i landsforsøgene i et eller to år. Hybriderne er tilsyneladende rimeligt jævnyrdige, når det gælder udbytte. SY Galileo har det højeste forholdstal sidste år, men der er ikke ret meget information om sorten fra landsforsøgene.

Billede 5 Den to-radede sort Hejmdal i blomst (Foto: Marie Uth, SAGRO).

Triticale

Blandt triticalesorterne lå Neogen klart i top sidste år med hensyn til udbytte. Det er bemærkelsesværdigt, at den har karakteren 0 i modtagelighed for meldug, men desværre er den meget modtagelig for gulrust. Neogen er det oplagte valg i triticale. Herefter kommer Capricia og Travoris.

VANDING

Vandbalance

Klik her for at komme til vandbalancen